

Voorstel voor een verordening van de Raad betreffende de uitvoering van de mededingingsregels van de artikelen 81 en 82 van het Verdrag en tot wijziging van Verordening (EEG) nr. 1017/68, Verordening (EEG) nr. 2988/74, Verordening (EEG) nr. 4056/86 en Verordening (EEG) nr. 3975/87 („uitvoeringsverordening van de artikelen 81 en 82 van het Verdrag”)

(2000/C 365 E/28)

(Voor de EER relevante tekst)

COM(2000) 582 def. — 2000/0243(CNS)

(Door de Commissie ingediend op 28 september 2000)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, inzonderheid op artikel 83,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien het advies van het Europees Parlement,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Teneinde een regeling tot stand te brengen waardoor wordt verzekerd dat de mededinging binnen de interne markt niet wordt vervalst, dient voor een doeltreffende en eenvormige toepassing van de artikelen 81 en 82 van het Verdrag in de gehele Gemeenschap te worden gezorgd. Verordening nr. 17 van de Raad van 6 februari 1962, eerste verordening over de toepassing van de artikelen 85 en 86 van het Verdrag⁽¹⁾, heeft het mogelijk gemaakt een communautair beleid op het gebied van het mededingingsrecht te ontwikkelen dat tot de verspreiding van een mededingingscultuur in de Gemeenschap heeft bijgedragen. Thans dient deze verordening echter in het licht van de opgedane ervaring te worden vervangen, teneinde te voorzien in bepalingen die aan de uitdagingen van de geïntegreerde markt en de komende uitbreiding van de Gemeenschap zijn aangepast.
- (2) Met name dient opnieuw te worden nagedacht over de wijze waarop de in artikel 81, lid 3, van het Verdrag vervatte uitzondering op het verbod van mededingingsbepalende overeenkomsten werkt. Hierbij moet volgens artikel 83, lid 2, onder b), de noodzaak in acht worden genomen enerzijds een doeltreffend toezicht te verzekeren en anderzijds de administratieve controle zoveel mogelijk te vereenvoudigen.
- (3) Het bij Verordening nr. 17 ingevoerde gecentraliseerde stelsel is niet langer in staat voor een evenwicht tussen deze twee doelstellingen te zorgen. Enerzijds belemmert het de toepassing van de communautaire mededingingsregels door de rechterlijke instanties en de mededingingsautoriteiten van de lidstaten en belet de aanmeldingsregeling die het behelst, de Commissie zich bij voorrang op de bestrafing van de ernstigste inbreuken toe te leggen. Anderzijds brengt het voor de ondernemingen hoge kosten mee.
- (4) Dit stelsel dient bijgevolg te worden vervangen door een stelsel van rechtstreeks toepasselijke uitzondering, waarin de mededingingsautoriteiten en de rechterlijke instanties van de lidstaten bevoegd zijn niet alleen artikel 81, lid 1, en artikel 82 van het Verdrag, die volgens de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen rechtstreekse werking hebben, maar ook artikel 81, lid 3, toe te passen.
- (5) Er zij in dit verband overeenkomstig de met betrekking tot Verordening nr. 17 ontwikkelde rechtspraak op gewezen dat het bewijs dat aan de voorwaarden van artikel 81, lid 3, van het Verdrag is voldaan, door de partij die zich op deze bepaling beroept moet worden geleverd: deze partij kan immers in de regel het gemakkelijkste aantonen dat aan de voorwaarden van genoemde bepaling is voldaan.
- (6) Ter verzekering van een doeltreffende toepassing van de communautaire mededingingsregels, dienen de nationale mededingingsautoriteiten nauwer bij die toepassing te worden betrokken. Te dien einde moeten zij over de bevoegdheid beschikken het Gemeenschapsrecht toe te passen.
- (7) De nationale rechterlijke instanties vervullen bij de toepassing van de communautaire mededingingsregels een wezenlijke taak. Zij beschermen de uit het Gemeenschapsrecht voortvloeiende subjectieve rechten door geschillen tussen particulieren te beslechten, met name door aan de slachtoffers van inbreuken schadevergoeding toe te kennen. De rol van de nationale rechterlijke instanties is dienaangaande complementair ten opzichte van die van de mededingingsautoriteiten van de lidstaten. Het is bijgevolg noodzakelijk hun de bevoegdheid toe te kennen de artikelen 81 en 82 van het Verdrag ten volle toe te passen.
- (8) Teneinde te waarborgen dat op de marktdeelnemers in de gehele Gemeenschap homogene mededingingsregels worden toegepast, is het noodzakelijk op grond van artikel 83, lid 2, onder e), van het Verdrag de verhouding tussen de artikelen 81 en 82 en het nationale mededingingsrecht te regelen door de in deze artikelen bedoelde overeenkomsten, besluiten van ondernemersverenigingen en onderling afgestemde feitelijke gedragingen van het toepassingsgebied van de nationale wetgeving uit te sluiten.

⁽¹⁾ PB 13 van 21.2.1962, blz. 204/62. Verordening laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 1216/1999 (PB L 148 van 15.6.1999, blz. 5).

- (9) Hoewel in het nieuwe stelsel de toepassing van de regels zal worden gedecentraliseerd, is het met het oog op de eenvormigheid van het Gemeenschapsrecht vereist dat de vaststelling van de regels op het centrale niveau behouden blijft. Te dien einde dient de Commissie een algemene bevoegdheid te worden toegekend om groepsvrijstellingsverordeningen vast te stellen, zodat zij het wetgevende raam kan aanpassen en verfijnen. Deze bevoegdheid moet in nauwe samenwerking met de mededingingsautoriteiten van de lidstaten worden uitgeoefend. Zij moet de bepalingen van de Verordeningen (EEG) nr. 1017/68 ⁽¹⁾, nr. 4056/86 ⁽²⁾ en nr. 3975/87 ⁽³⁾ van de Raad betreffende de vervoerssector welke van kracht blijven, onverlet laten.
- (10) Nu de aanmeldingsregeling wordt afgeschaft, kan het ter bevordering van de doorzichtigheid nuttig zijn voor bepaalde soorten overeenkomsten een registratieverplichting in te voeren. Te dien einde dient de Commissie de bevoegdheid te worden toegekend voor bepaalde soorten overeenkomsten een registratieverplichting in te stellen. Wanneer een dergelijke registratieregeling in het leven wordt geroepen, mag zij geen recht geven op een beschikking betreffende de verenigbaarheid van de geregistreerde overeenkomst met het Verdrag, noch aan een doeltreffende vervolging van inbreuken in de weg staan.
- (11) Om voor de toepassing van de verdragsbepalingen te zorgen, moet de Commissie beschikkingen tot ondernemingen en ondernemersverenigingen kunnen richten die ertoe strekken aan inbreuken op artikel 81 of artikel 82 van het Verdrag een einde te maken. Zodra een gewettigd belang aanwezig is, moet zij ook een beschikking tot vaststelling van een inbreuk kunnen geven wanneer die inbreuk reeds beëindigd is, zelfs zonder een geldboete op te leggen. Voorts dient de bevoegdheid van de Commissie beschikkingen houdende voorlopige maatregelen te geven, die door het Hof van Justitie is erkend, uitdrukkelijk in deze verordening te worden opgenomen.
- (12) Wanneer de betrokken ondernemingen in een procedure die waarschijnlijk tot een verbodsbeschikking zal leiden, de Commissie toezeggingen doen om aan haar bezwaren tegemoet te komen, moet de Commissie ten aanzien van die ondernemingen bij beschikking die toezeggingen een verbindend karakter kunnen verlenen, zodat derden daarop voor de nationale rechter een beroep kunnen doen en tot handhaving daarvan geldboeten en dwangsommen kunnen worden opgelegd, zonder dat in de beschikking een standpunt wordt ingenomen ten aanzien van de toepasselijkheid van artikel 81 of artikel 82 van het Verdrag.
- (13) Het kan ook nuttig zijn dat de Commissie in uitzonderlijke gevallen, wanneer het algemeen belang van de Gemeenschap het vereist, een beschikking van declaratoire aard geeft waarbij zij vaststelt dat het verbod van artikel 81 of dat van artikel 82 van het Verdrag niet van toepassing is, dit om de rechtsregels te verduidelijken en voor een samenhangende toepassing ervan in de Gemeenschap te zorgen.
- (14) Opdat de Commissie en de mededingingsautoriteiten van de lidstaten tezamen een net van overheidsinstanties vormen, die de communautaire mededingingsregels in nauwe samenwerking toepassen, is het noodzakelijk kennisgevings- en raadplegingsmechanismen in het leven te roepen en de uitwisseling van, zelfs vertrouwelijke, gegevens tussen de tot het net behorende instanties mogelijk te maken, mits dit met adequate waarborgen voor de ondernemingen gepaard gaat.
- (15) Zowel om een samenhangende toepassing van de mededingingsregels te waarborgen als om voor een optimale werking van het net te zorgen, is het volstrekt noodzakelijk de regel te behouden volgens welke een zaak de mededingingsautoriteiten van de lidstaten automatisch wordt onttrokken wanneer de Commissie een procedure inleidt.
- (16) Ter verzekering van een optimale verdeling van zaken binnen het net dient in een algemene bepaling te worden voorzien volgens welke een mededingingsautoriteit een procedure kan opschorten of afsluiten op grond dat een andere autoriteit dezelfde zaak behandelt of heeft behandeld, zodat elke zaak slechts door één autoriteit wordt behandeld. Deze bepaling mag niet afdoen aan de in de rechtspraak van het Hof van Justitie erkende mogelijkheid voor de Commissie een klacht wegens het ontbreken van belang voor de Gemeenschap af te wijzen, ook wanneer geen enkele andere mededingingsautoriteit het voornemen te kennen heeft gegeven de zaak in behandeling te nemen.
- (17) De werking van het bij Verordening nr. 17 ingestelde Adviescomité voor mededingingsregelingen en economische machtsposities is zeer bevredigend gebleken. Het Adviescomité past uitstekend in het nieuwe stelsel van decentrale toepassing. Het is dus aangewezen de bepalingen van Verordening nr. 17 als uitgangspunt te nemen, met dien verstande evenwel dat de werkzaamheden van het Adviescomité doelmatiger worden georganiseerd. Het is te dien einde nuttig te bepalen dat bij wege van een schriftelijke procedure advies kan worden uitgebracht. Bovendien moet het Adviescomité kunnen dienen als forum waar de door de mededingingsautoriteiten van de lidstaten behandelde zaken kunnen worden besproken, hetgeen bijdraagt tot de instandhouding van een samenhangende toepassing van de communautaire mededingingsregels.

(1) PB L 175 van 23.7.1968, blz. 1. Verordening laatstelijk gewijzigd bij de Akte van Toetreding van Oostenrijk, Finland en Zweden.

(2) PB L 378 van 31.12.1986, blz. 4. Verordening laatstelijk gewijzigd bij de Akte van Toetreding van Oostenrijk, Finland en Zweden.

(3) PB L 374 van 31.12.1987, blz. 1. Verordening laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 2410/92 (PB L 240 van 24.8.1992, blz. 18).

- (18) Een samenhangende toepassing van de mededingingsregels vereist ook een regeling van de samenwerking tussen de rechterlijke instanties van de lidstaten en de Commissie. Het is met name nuttig de nationale rechterlijke instanties de mogelijkheid te bieden zich tot de Commissie te wenden om inlichtingen of adviezen over de toepassing van het communautaire mededingingsrecht te verkrijgen. Anderzijds is het noodzakelijk de Commissie en de mededingingsautoriteiten van de lidstaten de bevoegdheid toe te kennen schriftelijke of mondelinge opmerkingen voor de nationale rechterlijke instanties te maken, wanneer artikel 81 of artikel 82 van het Verdrag wordt toegepast. Te dien einde moet ervoor worden gezorgd dat de Commissie en de mededingingsautoriteiten van de lidstaten over voldoende gegevens inzake de voor de nationale rechterlijke instanties gevoerde procedures kunnen beschikken.
- (19) Om in een stelsel van parallelle bevoegdheden de eerbiediging van het beginsel van rechtszekerheid en een eenvormige toepassing van de communautaire mededingingsregels te waarborgen, moeten tegenstrijdige uitspraken worden vermeden. Dit onderstelt dat, wanneer de Commissie een beschikking heeft gegeven, de mededingingsautoriteiten en de rechterlijke instanties van de lidstaten alles in het werk stellen om daarmee niet in tegenspraak te komen. Er zij in dit verband aan herinnerd dat de rechterlijke instanties over de mogelijkheid beschikken het Hof van Justitie prejudiciële vragen te stellen.
- (20) De Commissie moet in de gehele Gemeenschap over de bevoegdheid beschikken de inlichtingen te verlangen en de inspecties te verrichten die noodzakelijk zijn om door artikel 81 van het Verdrag verboden overeenkomsten, besluiten van ondernemersverenigingen en onderling afgestemde feitelijke gedragingen, alsook door artikel 82 verboden misbruiken van een machtspositie op het spoor te komen. De mededingingsautoriteiten van de lidstaten moeten haar bij de uitoefening van deze bevoegdheid actief medewerking verlenen.
- (21) Omdat het steeds moeilijker wordt inbreuken op de mededingingsregels te ontdekken, is het voor een doeltreffende bescherming van de mededinging noodzakelijk dat de onderzoeksbevoegdheden van de Commissie worden uitgebreid. De Commissie moet met name iedere persoon kunnen horen die mogelijk anderszins over nuttige informatie beschikt, en zijn verklaringen optekenen. Voorts moeten de gemachtigde personeelsleden van de Commissie tijdens een inspectie zegels kunnen aanbrengen en alle informatie kunnen verlangen die met het voorwerp en het doel van de inspectie verband houdt.
- (22) Het is nuttig met inachtneming van de rechtspraak van het Hof van Justitie te bepalen binnen welke grenzen de nationale rechter toezicht kan uitoefenen wanneer hem, teneinde het verzet van een onderneming tegen een bij beschikking gelaste inspectie te overwinnen, overeenkomstig het nationale recht wordt verzocht tussenbeide te komen om een beroep op het openbaar gezag toe te staan.
- (23) Voorts heeft de ervaring geleerd dat zakelijke bescheiden vaak in de woning van bestuurders en medewerkers van ondernemingen worden bewaard. Met het oog op de doeltreffendheid van de inspecties dient het de door de Commissie gemachtigde personeelsleden daarom te worden toegestaan alle ruimten waarvan kan worden vermoed dat daar zakelijke documenten worden bewaard, met inbegrip van privé-woningen, te betreden. De uitoefening van deze laatste bevoegdheid dient evenwel aan de tussenkomst van een rechterlijke instantie onderworpen te zijn.
- (24) Met het oog op een doelmatigere toepassing van de artikelen 81 en 82 van het Verdrag door de mededingingsautoriteiten van de lidstaten is het nuttig deze autoriteiten toe te staan elkaar wederzijds bij te staan door het verrichten van onderzoeksmaatregelen.
- (25) De naleving van de artikelen 81 en 82 van het Verdrag en de nakoming van de verplichtingen die op grond van deze verordening aan ondernemingen en ondernemersverenigingen worden opgelegd, moeten door middel van geldboeten en dwangsommen kunnen worden afgedwongen. Dit onderstelt dat ook voor inbreuken op de procedureregels de geldboeten op een passend bedrag worden vastgesteld.
- (26) De verjaring ter zake van de oplegging van geldboeten en dwangsommen is geregeld in Verordening (EEG) nr. 2988/74 van de Raad ⁽¹⁾, die ook betrekking heeft op de sancties welke van toepassing zijn in de vervoerssector. In een stelsel van parallelle bevoegdheden moeten de door de mededingingsautoriteit van een lidstaat verrichte autonome procedurehandelingen aan de opsomming van handelingen die tot stuiting van de verjaring leiden, worden toegevoegd. Het is bijgevolg ter verduidelijking van de toepasselijke regelgeving passend, Verordening (EEG) nr. 2988/74 zodanig te wijzigen dat zij niet langer op het door de onderhavige verordening bestreken gebied van toepassing is, en in de onderhavige verordening bepalingen betreffende de verjaring op te nemen.
- (27) Het is passend het recht van de betrokken ondernemingen om door de Commissie te worden gehoord, te bevestigen, derden wier de belangen door een beschikking kunnen worden geraakt, in de gelegenheid te stellen voorafgaandelijk opmerkingen te maken, en ervoor te zorgen dat aan de gegeven beschikkingen een ruime bekendheid wordt gegeven. Het recht van verdediging van de betrokken ondernemingen en met name het recht van inzage van het dossier moeten worden gewaarborgd, zij het met inachtneming van de dwingende noodzaak zakengeheimen te beschermen. Voorts moet ervoor worden gezorgd dat de vertrouwelijkheid van de binnen het net uitgewisselde gegevens wordt bewaard.
- (28) Daar alle op grond van deze verordening door de Commissie gegeven beschikkingen onder de in het Verdrag vastgestelde voorwaarden aan het toezicht door het Hof van Justitie zijn onderworpen, dient op grond van artikel 229 van het Verdrag te worden bepaald dat het Hof ter zake van beschikkingen waarbij de Commissie geldboeten of dwangsommen oplegt, over volledige rechtsmacht beschikt.

(¹) PB L 319 van 29.11.1974, blz. 1.

(29) De in de artikelen 81 en 82 van het Verdrag vervatte beginselen, zoals bij Verordening nr. 17 ten uitvoer gelegd, kennen de organen van de Gemeenschap een centrale plaats toe, die dient te worden behouden, met dien verstande dat de lidstaten nauwer bij de toepassing van de communautaire mededingingsregels worden betrokken. Overeenkomstig het subsidiariteitsbeginsel en het evenredigheidsbeginsel, zoals neergelegd in artikel 5 van het Verdrag, blijft de onderhavige verordening beperkt tot het minimum dat vereist is om de daarmee beoogde doelstelling, namelijk een doeltreffende toepassing van de communautaire mededingingsregels, te bereiken, en gaat zij niet verder dan hiertoe noodzakelijk is.

(30) Daar in de rechtspraak duidelijk is gesteld dat de mededingingsregels op de vervoerssector van toepassing zijn, moet deze sector aan de procedurebepalingen van deze verordening worden onderworpen. Bijgevolg dienen de Verordeningen (EEG) nr. 1017/68, nr. 4056/86 en nr. 3975/87 te worden gewijzigd teneinde de daarin opgenomen specifieke procedurebepalingen te schrappen.

(31) De invoering van het in deze verordening geregelde nieuwe stelsel vereist dat de volgende verordeningen worden ingetrokken: Verordening nr. 141 van de Raad van 26 november 1962 houdende niet-toepassing op de vervoerssector van Verordening nr. 17 van de Raad⁽¹⁾, Verordening nr. 19/65/EEG van de Raad van 2 maart 1965 betreffende de toepassing van artikel 85, lid 3, van het Verdrag op groepen van overeenkomsten en onderling afgestemde feitelijke gedragingen⁽²⁾, Verordening (EEG) nr. 2821/71 van de Raad van 20 december 1971 betreffende de toepassing van artikel 85, lid 3, van het Verdrag op groepen van overeenkomsten, besluiten en onderling afgestemde feitelijke gedragingen⁽³⁾, Verordening (EEG) nr. 3976/87 van de Raad van 14 december 1987 betreffende de toepassing van artikel 85, lid 3, van het Verdrag op bepaalde groepen overeenkomsten en onderling afgestemde feitelijke gedragingen in de sector van het luchtvervoer⁽⁴⁾, Verordening (EEG) nr. 1534/91 van de Raad van 31 mei 1991 betreffende de toepassing van artikel 85, lid 3, van het Verdrag op bepaalde groepen overeenkomsten, besluiten en onderling afgestemde feitelijke gedragingen in de verzekeringssector⁽⁵⁾ en Verordening (EEG) nr. 479/92 van de Raad van 25 februari 1992 betreffende de toepassing van artikel 85, lid 3, van het Verdrag op bepaalde groepen overeenkomsten, besluiten en onderling afgestemde feitelijke gedragingen tussen lijnvaartondernemingen (consortia)⁽⁶⁾,

⁽¹⁾ PB 124 van 28.11.1962, blz. 2751/62. Verordening laatstelijk gewijzigd bij Verordening nr. 1002/67/EEG (PB 306 van 16.12.1967, blz. 1).

⁽²⁾ PB 36 van 6.3.1965, blz. 533/65. Verordening laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 1215/1999 (PB L 148 van 15.6.1999, blz. 1).

⁽³⁾ PB L 285 van 29.12.1971, blz. 46. Verordening laatstelijk gewijzigd bij de Akte van Toetreding van Oostenrijk, Finland en Zweden.

⁽⁴⁾ PB L 374 van 31.12.1987, blz. 9. Verordening laatstelijk gewijzigd bij de Akte van Toetreding van Oostenrijk, Finland en Zweden.

⁽⁵⁾ PB L 143 van 7.6.1991, blz. 1.

⁽⁶⁾ PB L 55 van 29.2.1992, blz. 3. Verordening laatstelijk gewijzigd bij de Akte van Toetreding van Oostenrijk, Finland en Zweden.

HEEFT DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

HOOFDSTUK I

BEGINSELBEPALINGEN

Artikel 1

Rechtstreekse toepasselbaarheid

Overeenkomsten, besluiten van ondernemersverenigingen en onderling afgestemde feitelijke gedragingen als bedoeld in artikel 81, lid 1, van het Verdrag die niet aan de voorwaarden van artikel 81, lid 3, voldoen, alsook het misbruik maken van een machtspositie als bedoeld in artikel 82 van het Verdrag zijn verboden, zonder dat hiertoe een voorafgaande beschikking vereist is.

Artikel 2

Bewijslast

In alle nationale of communautaire procedures tot toepassing van artikel 81 of artikel 82 van het Verdrag dient degene die beweert dat een inbreuk op artikel 81, lid 1, of artikel 82 is gepleegd, het bewijs van die inbreuk te leveren. Degene die zich op artikel 81, lid 3, van het Verdrag beroept, dient daarentegen te bewijzen dat aan de voorwaarden van deze bepaling is voldaan.

Artikel 3

Verhouding tussen de artikelen 81 en 82 van het Verdrag en het nationale mededingingsrecht

Wanneer een overeenkomst, een besluit van een ondernemersvereniging of een onderling afgestemde feitelijke gedraging in de zin van artikel 81 van het Verdrag of het misbruik maken van een machtspositie in de zin van artikel 82 van het Verdrag de handel tussen lidstaten ongunstig kan beïnvloeden, is, met uitsluiting van het nationale mededingingsrecht, het communautaire mededingingsrecht van toepassing.

HOOFDSTUK II

BEVOEGDHEDEN

Artikel 4

Bevoegdheid van de Commissie

1. De Commissie beschikt met het oog op de toepassing van de artikelen 81 en 82 van het Verdrag over de bevoegdheden waarin deze verordening voorziet.

2. De Commissie kan bij verordening met betrekking tot bepaalde soorten overeenkomsten, besluiten van ondernemersverenigingen en onderling afgestemde feitelijke gedragingen een registratieverplichting aan de betrokken ondernemingen en ondernemersverenigingen opleggen. In dit geval regelt zij de wijze van registratie en bepaalt zij welke sancties in geval van niet-nakoming van de registratieverplichting van toepassing zijn. De registratie van een overeenkomst, een besluit van een ondernemersvereniging of een onderling afgestemde feitelijke gedra-

ging verleent de betrokken ondernemingen en ondernemersverenigingen geen enkel recht en laat de toepassing van deze verordening onverlet.

Artikel 5

Bevoegdheid van de mededingingsautoriteiten van de lidstaten

De mededingingsautoriteiten van de lidstaten zijn bevoegd tot toepassing, in individuele gevallen, van het verbod van artikel 81, lid 1, van het Verdrag, indien niet aan de voorwaarden van artikel 81, lid 3, is voldaan, alsook tot toepassing van het verbod van artikel 82 van het Verdrag. Zij kunnen te dien einde, ambtshalve of naar aanleiding van een klacht, bij beschikking de beëindiging van een inbreuk bevelen, voorlopige maatregelen treffen, toezeggingen aanvaarden alsook geldboeten, dwangsommen of overeenkomstig hun nationaal recht andere sancties opleggen. Wanneer op grond van de inlichtingen waarover zij beschikken, niet aan de voorwaarden voor een verbod is voldaan, kunnen zij ook beslissen dat er voor hen geen reden bestaat om tussenbeide te komen.

Artikel 6

Bevoegdheid van de nationale rechterlijke instanties

Nationale rechterlijke instanties voor welke een beroep op artikel 81, lid 1, van het Verdrag wordt gedaan, zijn bevoegd ook artikel 81, lid 3, toe te passen.

HOOFDSTUK III

BESCHIKKINGEN VAN DE COMMISSIE

Artikel 7

Vaststelling en beëindiging van inbreuken

1. Wanneer de Commissie, naar aanleiding van een klacht of ambtshalve, een inbreuk op artikel 81 of artikel 82 van het Verdrag vaststelt, kan zij bij beschikking de betrokken ondernemingen en ondernemersverenigingen gelasten een einde aan de vastgestelde inbreuk te maken. Zij kan hun te dien einde alle noodzakelijke verplichtingen waaronder maatregelen van structurele aard, opleggen. Zij kan ook een reeds beëindigde inbreuk vaststellen, indien zij hierbij een gewettigd belang heeft.

2. De lidstaten alsook natuurlijke personen en rechtspersonen die van een gewettigd belang doen blijken, zijn gerechtigd tot het indienen van een klacht in de zin van lid 1.

Artikel 8

Voorlopige maatregelen

1. In geval van hoogdringendheid, wanneer de mededinging op ernstige en onherstelbare wijze dreigt te worden geschaad, kan de Commissie, na een eerste onderzoek dat op een vermoedelijke inbreuk wijst, ambtshalve bij beschikking voorlopige maatregelen treffen.

2. Een op grond van lid 1 gegeven beschikking is gedurende ten hoogste een jaar van kracht; zij kan worden verlengd.

Artikel 9

Toezeggingen

1. Wanneer de Commissie voornemens is een beschikking tot beëindiging van een inbreuk te geven, en de betrokken ondernemingen toezeggingen doen om aan de bezwaren van de Commissie tegemoet te komen, kan de Commissie ten aanzien van deze ondernemingen bij beschikking die toezeggingen een verbindend karakter verlenen. De beschikking wordt voor bepaalde tijd gegeven.

2. De beschikking sluit de procedure af, maar laat de vraag of inbreuk op artikel 81 of artikel 82 van het Verdrag is gemaakt of nog steeds wordt gemaakt, onverlet.

3. De Commissie kan de procedure heropenen:

- a) indien met betrekking tot een voor de beschikking wezenlijk punt een verandering in de feitelijke situatie optreedt;
- b) indien de betrokken ondernemingen in strijd met de door hen gedane toezeggingen handelen; of
- c) indien de beschikking op onvolledige, onjuiste of misleidende inlichtingen berust.

Artikel 10

Vaststelling van niet-toepasselijkheid

De Commissie kan, in het algemeen belang van de Gemeenschap, ambtshalve bij beschikking vaststellen dat op grond van de gegevens waarover zij beschikt, artikel 81 van het Verdrag niet op een overeenkomst, een besluit van een ondernemersvereniging of een onderling afgestemde feitelijke gedraging van toepassing is, hetzij omdat niet aan de voorwaarden van artikel 81, lid 1, is voldaan, hetzij omdat aan de voorwaarden van artikel 81, lid 3, is voldaan.

De Commissie kan ook met betrekking tot artikel 82 van het Verdrag een dergelijke vaststelling doen.

HOOFDSTUK IV

SAMENWERKING MET DE NATIONALE AUTORITEITEN EN RECHTERLIJKE INSTANTIES

Artikel 11

Samenwerking tussen de Commissie en de mededingingsautoriteiten van de lidstaten

1. De Commissie en de mededingingsautoriteiten van de lidstaten passen de communautaire mededingingsregels in nauwe samenwerking toe.

2. De Commissie zendt de mededingingsautoriteiten van de lidstaten onverwijld een afschrift van de belangrijkste documenten toe die zij met het oog op de toepassing van de artikelen 7, 8, 9, en 10 heeft verzameld.

3. Wanneer bij de mededingingsautoriteiten van de lidstaten een zaak betreffende de toepassing van artikel 81 of artikel 82 van het Verdrag aanhangig wordt gemaakt of wanneer zij ambtshalve met het oog op de toepassing van deze artikelen optreden, stellen zij de Commissie hiervan bij de inleiding van hun procedure in kennis.

4. Wanneer de mededingingsautoriteiten van de lidstaten voornemens zijn op grond van artikel 81 of artikel 82 van het Verdrag een beschikking tot beëindiging van een inbreuk, een beschikking tot aanvaarding van toezeggingen of een beschikking tot intrekking van een groepsvrijstelling te geven, raadplegen zij voorafgaandelijk de Commissie. Zij zenden haar te dien einde uiterlijk een maand voordat zij hun beschikking geven, een samenvatting van de zaak alsook afschriften van de belangrijkste in de loop van de procedure opgestelde documenten toe. Op verzoek van de Commissie, zenden zij haar een afschrift van andere van het dossier deel uitmakende documenten toe.

5. De mededingingsautoriteiten van de lidstaten kunnen de Commissie over elk ander geval van toepassing van het Gemeenschapsrecht raadplegen.

6. Wanneer de Commissie een procedure inleidt die tot het geven van een beschikking op grond van deze verordening moet leiden, ontnemt dit de mededingingsautoriteiten van de lidstaten hun bevoegdheid tot toepassing van de artikelen 81 en 82 van het Verdrag.

Artikel 12

Uitwisseling van inlichtingen

1. Niettegenstaande hiermee strijdige bepalingen van nationaal recht, kunnen de Commissie en de mededingingsautoriteiten van de lidstaten elkaar om het even welke gegevens, zowel van feitelijke als van juridische aard, met inbegrip van vertrouwelijke inlichtingen, meedelen en deze als bewijsmiddel gebruiken.

2. De overeenkomstig lid 1 meegedeelde gegevens mogen uitsluitend met het oog op de toepassing van het communautaire mededingingsrecht worden gebruikt. De enige sancties die op grond van de meegedeelde gegevens kunnen worden opgelegd, zijn sancties van geldelijke aard.

Artikel 13

Opschorting of afsluiting van de procedure

1. Wanneer bij de mededingingsautoriteiten van verschillende lidstaten ten aanzien van eenzelfde overeenkomst, eenzelfde besluit van een ondernemersvereniging of eenzelfde feitelijke gedraging een klacht of een ambtshalve ingeleide procedure uit hoofde van artikel 81 of artikel 82 van het Verdrag aanhangig is, is het feit dat één autoriteit de zaak behandelt, een voldoende grond voor de andere autoriteiten om de klacht af te wijzen of de door hen gevoerde procedure op te schorten. Ook de Commissie kan een klacht afwijzen op grond dat deze

door een mededingingsautoriteit van een lidstaat wordt behandeld.

2. Een mededingingsautoriteit van een lidstaat of de Commissie kan een bij haar ingediende klacht betreffende een overeenkomst, een besluit van een ondernemersvereniging of een feitelijke gedraging afwijzen, wanneer deze reeds door een andere mededingingsautoriteit is behandeld.

Artikel 14

Adviescomité

1. Beschikkingen als bedoeld in de artikelen 7, 9, 10 en 22 en artikel 23, lid 2, worden gegeven na raadpleging van een Adviescomité voor mededingingsregelingen en economische machtsposities.

2. Het Adviescomité bestaat uit vertegenwoordigers van de mededingingsautoriteiten van de lidstaten. Elke lidstaat wijst een vertegenwoordiger aan, die in geval van verhindering door een andere vertegenwoordiger kan worden vervangen.

3. De raadpleging kan geschieden tijdens een vergadering die op uitnodiging en onder het voorzitterschap van de Commissie plaatsvindt, ten vroegste 14 dagen na de verzending van de convocaties. De lidstaten kunnen instemmen met een convocatietermijn die korter is dan 14 dagen. De Commissie voegt bij de convocaties een uiteenzetting van de zaak, waarin de belangrijkste stukken worden vermeld, alsook een voorontwerp van beschikking. Het Adviescomité brengt over het voorontwerp van beschikking van de Commissie advies uit. Het kan ook een advies uitbrengen wanneer het niet voltallig is.

4. De raadpleging kan ook geschieden bij wege van een schriftelijke procedure. In dit geval stelt de Commissie de termijn vast waarbinnen de lidstaten hun opmerkingen moeten maken. De Commissie is echter gehouden een vergadering te beleggen, wanneer een lidstaat hierom verzoekt.

5. Het advies wordt op schrift gesteld en bij het ontwerp van beschikking gevoegd. Het Adviescomité kan aanbevelen dat het advies wordt bekendgemaakt. De Commissie kan tot deze bekendmaking overgaan. Bij het nemen van het besluit tot bekendmaking wordt rekening gehouden met het gewettigd belang van de ondernemingen bij het bewaren van hun zaken-geheimen.

6. De Commissie kan, uit eigen beweging of op verzoek van een lidstaat, een zaak die door een mededingingsautoriteit van een lidstaat wordt behandeld op de agenda van het Adviescomité opnemen, zodat deze kan worden besproken voordat de eindbeschikking wordt gegeven.

Artikel 15

Samenwerking met de nationale rechterlijke instanties

1. De rechterlijke instanties van de lidstaten kunnen naar aanleiding van procedures tot toepassing van artikel 81 of artikel 82 van het Verdrag de Commissie om inlichtingen verzoeken waarover zij beschikt, alsook om een advies over vragen betreffende de toepassing van de communautaire mededingingsregels.

2. De rechterlijke instanties van de lidstaten zenden de Commissie binnen een maand na de uitspraak een afschrift toe van elke beslissing waarin artikel 81 of artikel 82 van het Verdrag wordt toegepast.

3. De Commissie kan, in het algemeen belang van de Gemeenschap, ambtshalve voor de rechterlijke instanties van de lidstaten in procedures waarin vragen betreffende de toepassing van artikel 81 of artikel 82 van het Verdrag rijzen, schriftelijke of mondelinge opmerkingen maken. Zij kan zich te dien einde door de mededingingsautoriteiten van de lidstaten laten vertegenwoordigen. De mededingingsautoriteiten van de lidstaten kunnen eveneens eigener beweging voor de rechterlijke instanties in hun staat schriftelijke of mondelinge opmerkingen maken.

De Commissie en de mededingingsautoriteiten van de lidstaten kunnen te dien einde de nationale rechterlijke instanties verzoeken hun alle noodzakelijke bescheiden te doen toekomen.

Artikel 16

Eenvormige toepassing van het communautaire mededingingsrecht

Op grond van artikel 10 van het Verdrag en het beginsel van de eenvormige toepassing van het Gemeenschapsrecht stellen de rechterlijke instanties en de mededingingsautoriteiten van de lidstaten alles in het werk om uitspraken die met beschikkingen van de Commissie in tegenspraak zijn, te vermijden.

HOOFDSTUK V

ONDERZOEKSBEVOEGDHEDEN

Artikel 17

Onderzoek van bedrijfstakken

1. Wanneer in een bepaalde bedrijfstak de ontwikkeling van de handel tussen lidstaten, de starheid van de prijzen of andere omstandigheden laten vermoeden dat de mededinging binnen de gemeenschappelijke markt wordt beperkt of vervalst, kan de Commissie een algemeen onderzoek instellen en in het kader daarvan de tot die bedrijfstak behorende ondernemingen om alle inlichtingen verzoeken, alsook alle inspecties verrichten, die voor de toepassing van de artikelen 81 en 82 van het Verdrag noodzakelijk zijn.

De Commissie kan met name alle ondernemingen en ondernemersverenigingen in de betrokken bedrijfstak verzoeken haar van alle overeenkomsten, besluiten van ondernemersverenigingen en onderling afgestemde feitelijke gedragingen in kennis te stellen.

2. De artikelen 18 tot en met 22 en 23 zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 18

Verzoeken om inlichtingen

1. Ter vervulling van de taken die haar bij deze verordening zijn opgedragen, kan de Commissie de regeringen en de me-

dedingingsautoriteiten van de lidstaten, alsook ondernemingen en ondernemersverenigingen om alle noodzakelijke inlichtingen verzoeken.

2. De Commissie vermeldt in haar verzoek om inlichtingen de rechtsgrond waarop het berust, de termijn waarbinnen de inlichtingen moeten worden verstrekt, en het doel van het verzoek; zij wijst ook op de sancties die bij de artikelen 22 en 23 op het verstrekken van onvolledige, onjuiste of misleidende inlichtingen zijn gesteld.

3. Tot het verstrekken van de gevraagde inlichtingen zijn gehouden de eigenaren van de ondernemingen of hun vertegenwoordigers en, in het geval van rechtspersonen, vennootschappen of verenigingen zonder rechtspersoonlijkheid, de krachtens de wet of de statuten tot vertegenwoordiging bevoegde personen. Naar behoren gemachtigde advocaten kunnen namens hun opdrachtgevers de gevraagde inlichtingen verstrekken. De opdrachtgevers blijven ten volle voor de volledigheid, juistheid en oprechtheid van de verstrekte inlichtingen verantwoordelijk.

4. Wanneer een onderneming of een ondernemersvereniging de gevraagde inlichtingen niet binnen de vastgestelde termijn verstrekt of wanneer de verstrekte inlichtingen onvolledig zijn, eist de Commissie bij beschikking de verlangde inlichtingen. Zij vermeldt in deze beschikking welke inlichtingen zij verlangt, en stelt een passende termijn vast waarbinnen deze inlichtingen moeten worden verstrekt. Zij wijst op de sancties waarin artikel 22, lid 1, onder a), voorziet en wijst op de sancties waarin artikel 23, lid 1, onder d), voorziet, of legt deze laatste sancties op. Zij wijst ook op het recht bij het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschap beroep tegen de beschikking in te stellen.

Artikel 19

Bevoegdheid tot het opnemen van verklaringen

Ter vervulling van de haar bij deze verordening opgedragen taken, kan de Commissie alle natuurlijke personen of rechtspersonen die mogelijk over nuttige inlichtingen beschikken, horen; zij kan hun vragen in verband met het voorwerp van het onderzoek stellen en hun antwoorden optekenen.

Artikel 20

Bevoegdheid van de Commissie tot inspectie

1. Ter vervulling van de taken die haar bij deze verordening zijn opgedragen, kan de Commissie bij ondernemingen en ondernemersverenigingen alle noodzakelijke inspecties verrichten.

2. De door de Commissie tot het verrichten van een inspectie gemachtigde personeelsleden beschikken over de volgende bevoegdheden:

- a) het betreden van alle lokalen, terreinen en vervoermiddelen van de betrokken ondernemingen en ondernemersverenigingen;

- b) het betreden van alle andere lokalen, waaronder de woning van bedrijfshoofden, bestuurders, directeuren en andere personeelsleden van de betrokken ondernemingen en ondernemersverenigingen, indien kan worden vermoed dat daar documenten van zakelijke aard worden bewaard;
- c) het controleren van de boeken en alle andere zakelijke documenten, ongeacht de aard van de drager;
- d) het maken van afschriften of uittreksels van de gecontroleerde documenten;
- e) het verzegelen van bedrijfslokalen of zakelijke documenten tijdens de duur van de inspectie;
- f) het verzoeken van vertegenwoordigers of personeelsleden van de betrokken onderneming of ondernemersvereniging om inlichtingen die verband houden met het voorwerp en het doel van de inspectie, en het optekenen van hun antwoorden.

3. De door de Commissie tot het verrichten van een inspectie gemachtigde personeelsleden oefenen hun bevoegdheden uit op vertoon van een schriftelijke opdracht waarin het voorwerp en het doel van de inspectie worden vermeld en waarin wordt gewezen op de sanctie waarin artikel 22 voorziet voor het geval dat de ter inzage gevraagde boeken of andere zakelijke documenten niet volledig worden getoond en voor het geval dat de antwoorden op de overeenkomstig lid 2 gestelde vragen onvolledig, onjuist of misleidend zijn. De Commissie stelt de mededingingsautoriteit van de lidstaat op het grondgebied waarvan de inspectie moet worden verricht, vóór de inspectie tijdig hiervan in kennis.

4. Wanneer de Commissie bij beschikking een inspectie gelast, zijn de betrokken ondernemingen en ondernemersverenigingen verplicht zich aan die inspectie te onderwerpen. In de beschikking wordt vermeld wat het voorwerp en het doel van de inspectie zijn en op welke datum de inspectie een aanvang neemt, en wordt gewezen op de sancties waarin de artikelen 22 en 23 voorzien, alsook op het recht om bij het Hof van Justitie beroep tegen de beschikking in te stellen. De Commissie neemt de beschikking na de mededingingsautoriteit van de lidstaat op het grondgebied waarvan de inspectie moet worden verricht, te hebben gehoord.

5. De ambtenaren van de mededingingsautoriteit van de lidstaat op het grondgebied waarvan de inspectie moet worden verricht, verlenen, wanneer deze autoriteit of de Commissie hierom verzoekt, de personeelsleden van de Commissie actief bijstand. Zij beschikken te dien einde over de in lid 2 omschreven bevoegdheden.

6. Wanneer de door de Commissie gemachtigde personeelsleden vaststellen dat een onderneming zich tegen een op grond van dit artikel gelaste inspectie verzet, verleent de betrokken lidstaat hun de nodige bijstand om hen in staat te stellen hun opdracht tot inspectie te vervullen, zo nodig door een beroep op het openbaar gezag te doen.

Wanneer krachtens het nationale recht, om een beroep op het openbaar gezag te kunnen doen, vereist is dat een rechterlijke instantie tussenbeide komt, kan hierom bij wijze van voorzorgsmaatregel worden gevraagd.

7. Wanneer de door de Commissie gemachtigde personeelsleden gebruik willen maken van de in lid 2, onder b), bedoelde bevoegdheid, is het vereist dat voorafgaandelijk een rechterlijke instantie tussenbeide komt.

8. Uitsluitend het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen kan de beschikking van de Commissie op haar wetigheid toetsen. De controle door de nationale rechter houdt slechts in, dat hij de beschikking van de Commissie op haar echtheid toetst en nagaat of de voorgenomen dwangmaatregelen niet willekeurig zijn of te ver gaan in verhouding tot het voorwerp van de inspectie. De nationale rechter kan niet nagaan of de inspectie noodzakelijk is, noch eisen dat hem andere gegevens worden verstrekt dan die welke in de beschikking van de Commissie zijn vermeld.

Artikel 21

Onderzoeken door de mededingingsautoriteiten van de lidstaten

1. De mededingingsautoriteit van een lidstaat kan op het grondgebied van die lidstaat overeenkomstig zijn nationale recht namens de mededingingsautoriteit van een andere lidstaat onderzoeksmaatregelen verrichten met het oog op de vaststelling van een inbreuk op artikel 81 of artikel 82 van het Verdrag. Zij deelt overeenkomstig artikel 12 de verzoekende autoriteit de verkregen inlichtingen mee.

2. De mededingingsautoriteiten van de lidstaten verrichten op verzoek van de Commissie de inspecties die deze overeenkomstig artikel 20, lid 1, noodzakelijk acht of die zij overeenkomstig artikel 20, lid 4, bij beschikking heeft gelast. De ambtenaren van de mededingingsautoriteiten van de lidstaten die met het verrichten van een inspectie zijn belast, oefenen hun bevoegdheden uit op vertoon van een schriftelijke opdracht, hun verstrekt door de mededingingsautoriteit van de lidstaat op het grondgebied waarvan de inspectie moet worden verricht. In deze opdracht worden het voorwerp en het doel van de inspectie vermeld.

De personeelsleden van de Commissie kunnen, op haar verzoek of op verzoek van de mededingingsautoriteit van de lidstaat op het grondgebied waarvan de inspectie moet worden verricht, de ambtenaren van deze autoriteit bijstand verlenen.

HOOFDSTUK VI

SANCTIES

Artikel 22

Geldboeten

1. De Commissie kan bij beschikking aan ondernemingen en ondernemersverenigingen geldboeten van ten hoogste 1 % van de in het voorafgaande boekjaar behaalde omzet opleggen, wanneer zij opzettelijk of uit onachtzaamheid:

- a) in antwoord op een verzoek overeenkomstig artikel 17 of artikel 18, lid 1 of lid 4, onvolledige, onjuiste of misleidende inlichtingen verstrekken, dan wel de verlangde inlichtingen niet verstrekken binnen de termijn die in een overeenkomstig artikel 18, lid 4, gegeven beschikking is vastgesteld;
- b) tijdens een inspectie overeenkomstig artikel 20 of artikel 21, lid 2, de ter inzage gevraagde boeken of andere zakelijke documenten onvolledig tonen, dan wel zich niet aan een overeenkomstig artikel 20, lid 4, bij beschikking gelaste inspectie onderwerpen;
- c) weigeren op een overeenkomstig artikel 20, lid 2, onder f), gestelde vraag te antwoorden, dan wel een onvolledig, onjuist of misleidend antwoord geven;
- d) de door de gemachtigde personeelsleden van de Commissie overeenkomstig artikel 20, lid 2, onder e), aangebrachte zegels verbreken.

2. De Commissie kan bij beschikking aan ondernemingen en ondernemersverenigingen geldboeten opleggen van ten hoogste 10 % van de omzet die door elk van de bij de inbreuk betrokken ondernemingen in het voorafgaande boekjaar is behaald, wanneer zij opzettelijk of uit onachtzaamheid:

- a) inbreuk maken op artikel 81 of artikel 82 van het Verdrag;
- b) in strijd handelen met een beschikking houdende voorlopige maatregelen overeenkomstig artikel 8;
- c) een toezegging waaraan overeenkomstig artikel 9 bij beschikking een verbindend karakter is verleend, niet nakomen.

3. Bij de vaststelling van het bedrag van de geldboete wordt niet alleen met de ernst, maar ook met de duur van de inbreuk rekening gehouden.

4. Wanneer op grond van deze verordening aan een ondernemersvereniging een geldboete is opgelegd en deze insolvent is, kan de Commissie elke onderneming die op het ogenblik van de inbreuk lid van die vereniging is of was, tot betaling van die boete aanspreken. Het bedrag vereist van elk der leden mag niet meer bedragen dan 10 % van haar totale omzet in het voorafgaande boekjaar.

5. De op grond van lid 1 of lid 2 gegeven beschikkingen hebben geen strafrechtelijk karakter.

Artikel 23

Dwangsommen

1. De Commissie kan bij beschikking aan ondernemingen en ondernemersverenigingen dwangsommen opleggen van ten hoogste 5 % van de gemiddelde dagelijkse omzet in het voorafgaande boekjaar voor elke dag waarmee de in haar beschik-

king vastgestelde termijn wordt overschreden, teneinde hen te dwingen:

- a) overeenkomstig een op grond van artikel 7 gegeven beschikking een einde te maken aan een inbreuk op artikel 81 of artikel 82 van het Verdrag;
- b) een overeenkomstig artikel 8 gegeven beschikking houdende voorlopige maatregelen na te leven;
- c) een toezegging waaraan overeenkomstig artikel 9 bij beschikking een verbindend karakter is verleend, na te komen;
- d) in antwoord op een overeenkomstig artikel 18, lid 4, bij beschikking gedaan verzoek volledige en juiste inlichtingen te verstrekken;
- e) zich aan een overeenkomstig artikel 20 bij beschikking gelaste inspectie te onderwerpen.

2. Wanneer de ondernemingen of ondernemersverenigingen de verplichting tot handhaving waarvan de dwangsom is opgelegd, zijn nagekomen, kan de Commissie die dwangsom definitief op een lager bedrag vaststellen dan dat wat uit de oorspronkelijke beschikking voortvloeit. Artikel 22, lid 4, is van overeenkomstige toepassing.

HOOFDSTUK VII

VERJARING

Artikel 24

Verjaring ter zake van de oplegging van sancties

1. De bevoegdheid van de Commissie overeenkomstig de artikelen 22 en 23 verjaart:

- a) na drie jaar bij inbreuken op de bepalingen betreffende het inwinnen van inlichtingen en het verrichten van inspecties;
- b) na vijf jaar bij de overige inbreuken.

2. De verjaring vangt aan op de dag waarop de inbreuk is gepleegd. Bij voortdurende of voortgezette inbreuken vangt de verjaring echter eerst aan op de dag waarop de inbreuk is beëindigd.

3. De verjaring ter zake van de oplegging van geldboeten en dwangsommen wordt gestuit door elke handeling van de Commissie of van de mededingingsautoriteit van een lidstaat ter instructie of vervolging van de inbreuk. De stuiting van de verjaring treedt in op de dag waarop van de handeling kennis wordt gegeven aan ten minste één onderneming of ondernemersvereniging die aan de inbreuk heeft deelgenomen. Handelingen die de verjaring stuiten, zijn met name:

- a) een schriftelijk verzoek om inlichtingen van de Commissie of de mededingingsautoriteit van een lidstaat;

- b) een door de Commissie of de mededingingsautoriteit van een lidstaat aan haar personeelsleden verstrekte schriftelijke opdracht tot inspectie;
- c) de inleiding van een procedure door de Commissie of de mededingingsautoriteit van een lidstaat;
- d) de mededeling van de door de Commissie of de mededingingsautoriteit van een lidstaat in aanmerking genomen punten van bezwaar.
4. De stuiting van de verjaring geldt ten aanzien van alle ondernemingen en ondernemersverenigingen die aan de inbreuk hebben deelgenomen.
5. Na iedere stuiting vangt de verjaring opnieuw aan. De verjaring treedt echter ten laatste in op de dag waarop een termijn gelijk aan tweemaal de verjaringstermijn is verstreken, zonder dat de Commissie een geldboete of een dwangsom heeft opgelegd. Deze termijn wordt verlengd met de periode gedurende welke de verjaring wordt geschorst.
6. De verjaring ter zake van de oplegging van geldboeten en dwangsommen wordt geschorst zolang de beschikking van de Commissie het voorwerp vormt van een procedure bij het Hof van Justitie.

Artikel 25

Verjaring ter zake van de tenuitvoerlegging

1. De bevoegdheid van de Commissie tot tenuitvoerlegging van op grond van de artikelen 22 en 23 gegeven beschikkingen verjaart na vijf jaar.
2. De verjaring vangt aan op de dag waarop de beschikking niet meer kan worden aangevochten.
3. De verjaring ter zake van de tenuitvoerlegging wordt gestuit:
- a) door de kennisgeving van een beschikking waarbij het oorspronkelijke bedrag van de geldboete of de dwangsom wordt gewijzigd of waarbij een daartoe strekkend verzoek wordt afgewezen;
- b) door elke handeling van de Commissie of van een lidstaat op verzoek van de Commissie tot inning van de geldboete of de dwangsom met behulp van dwangmiddelen.
4. Na iedere stuiting vangt de verjaring opnieuw aan.
5. De verjaring ter zake van de tenuitvoerlegging wordt geschorst:
- a) zolang betalingsfaciliteiten worden toegestaan;

- b) zolang de uitvoering krachtens een beslissing van het Hof van Justitie is opgeschort.

HOOFDSTUK VIII

HOORZITTINGEN EN GEHEIMHOUDINGSPLICHT

Artikel 26

Het horen van partijen, klagers en derden

1. Alvorens een beschikking op grond van artikel 7, artikel 8, artikel 22 of artikel 23, lid 2, te geven, stelt de Commissie de betrokken ondernemingen en ondernemersverenigingen in de gelegenheid hun standpunt ten aanzien van de door haar in aanmerking genomen bezwaren kenbaar te maken. De Commissie doet haar beschikkingen slechts steunen op de punten van bezwaar waarover de partijen opmerkingen hebben kunnen maken. De klagers worden nauw bij de procedure betrokken.
2. Het recht van verdediging van de partijen wordt in de loop van de procedure ten volle geëerbiedigd. De partijen hebben het recht van inzage van het dossier, onder voorbehoud van het gewettigd belang van de ondernemingen dat hun zaken geheimen niet openbaar worden gemaakt. Dit gewettigd belang kan niet eraan in de weg staan dat de Commissie, om het bewijs van een inbreuk te leveren, voorzover nodig bepaalde inlichtingen openbaar maakt en gebruikt.

Het recht van inzage van het dossier geldt niet voor vertrouwelijke inlichtingen, noch voor interne documenten van de Commissie en de mededingingsautoriteiten van de lidstaten. Met name geldt dit recht niet voor de briefwisseling tussen de Commissie en de mededingingsautoriteiten van de lidstaten en tussen de mededingingsautoriteiten van de lidstaten, in het bijzonder voor de op grond van de artikelen 11 en 14 ingestelde documenten.

3. Indien de Commissie of de mededingingsautoriteiten van de lidstaten dit nodig achten, kunnen zij andere natuurlijke personen of rechtspersonen horen. Wanneer natuurlijke personen of rechtspersonen verzoeken te worden gehoord, en van een voldoende belang doen blijken, moet hun verzoek worden ingewilligd.

Artikel 27

Geheimhoudingsplicht

1. Onverminderd het bepaalde in de artikelen 12 en 15, mogen de overeenkomstig de artikelen 17 tot en met 21 verkregen inlichtingen slechts voor het doel worden gebruikt waarvoor zij zijn ingewonnen.
2. Onverminderd het bepaalde in de artikelen 11, 12, 14, 15 en 26 mogen de Commissie en de mededingingsautoriteiten van de lidstaten, alsook hun ambtenaren en andere personeelsleden geen inlichtingen openbaar maken die zij overeenkomstig deze verordening hebben verkregen of uitgewisseld en die naar hun aard onder de geheimhoudingsplicht vallen.

HOOFDSTUK IX

GROEPSVRIJSTELLINGEN*Artikel 28***Vaststelling van groepsvrijstellingsverordeningen**

1. De Commissie kan op grond van artikel 81, lid 3, van het Verdrag bij verordening artikel 81, lid 1, ten aanzien van bepaalde groepen van overeenkomsten, besluiten van ondernemersverenigingen en onderling afgestemde feitelijke gedragingen buiten toepassing verklaren, onder de in de leden 2 tot en met 5 vastgestelde voorwaarden.
2. In de vrijstellingsverordeningen moet worden omschreven op welke groepen van overeenkomsten, besluiten van ondernemersverenigingen en onderling afgestemde feitelijke gedragingen zij van toepassing zijn, en moet met name worden bepaald voor welke restricties de vrijstelling niet geldt en, in voorkomend geval, aan welke voorwaarden moet zijn voldaan.
3. De vrijstellingsverordeningen moeten een bepaalde geldigheidsduur hebben.
4. Wanneer de Commissie voornemens is een vrijstellingsverordening vast te stellen, maakt zij het ontwerp ervan bekend en verzoekt zij alle belanghebbenden haar hun opmerkingen te doen toekomen binnen de termijn die zij vaststelt en die niet korter mag zijn dan een maand.
5. De Commissie raadpleegt het Adviescomité voor mededingingsregelingen en economische machtsposities voordat zij een ontwerp van verordening bekendmaakt en voordat zij een verordening vaststelt.

*Artikel 29***Individuele intrekking**

1. Wanneer de Commissie ambtshalve of naar aanleiding van een klacht vaststelt dat in een bepaald geval overeenkomsten, besluiten van ondernemersverenigingen of onderling afgestemde feitelijke gedragingen die onder toepassing van een groepsvrijstellingsverordening vallen, niettemin met artikel 81, lid 3, van het Verdrag onverenigbare gevolgen hebben, kan zij de groepsvrijstelling intrekken.
2. Wanneer in een bepaald geval overeenkomsten, besluiten van ondernemersverenigingen of onderling afgestemde feitelijke gedragingen die onder toepassing van een groepsvrijstellingsverordening vallen, op het grondgebied, of een gedeelte van het grondgebied, van een lidstaat dat alle kenmerken van een afzonderlijke geografische markt vertoont, met artikel 81, lid 3, van het Verdrag onverenigbare gevolgen hebben, kan de mededingingsautoriteit van die lidstaat de groepsvrijstelling op het betrokken grondgebied intrekken.

*Artikel 30***Verordening tot buitentoepassingverklaring**

In een overeenkomstig artikel 28 vastgestelde vrijstellingsverordening kan worden bepaald onder welke voorwaarden zekere

soorten overeenkomsten, besluiten van ondernemersverenigingen en onderling afgestemde feitelijke gedragingen op een bepaalde markt van het toepassingsgebied van die verordening kunnen worden uitgesloten. Wanneer aan die voorwaarden is voldaan, kan de Commissie dit bij verordening vaststellen en bepalen dat de betrokken groepsvrijstellingsverordening na het verstrijken van een zekere termijn niet langer op de bedoelde overeenkomsten, besluiten van ondernemersverenigingen en onderling afgestemde feitelijke gedragingen op de betrokken markt van toepassing zal zijn. Deze termijn mag niet korter dan zes maanden zijn. Artikel 28, leden 4 en 5, zijn van overeenkomstige toepassing.

HOOFDSTUK X

ALGEMENE BEPALINGEN*Artikel 31***Bekendmaking van beschikkingen**

1. De Commissie maakt de beschikkingen die zij overeenkomstig de artikelen 7 tot en met 10 en 22 en 23 geeft, bekend.
2. In de bekendmaking worden de partijen en de belangrijkste punten van de beschikking, waaronder de opgelegde sancties, vermeld. Bij de bekendmaking wordt rekening gehouden met het gewettigde belang van de ondernemingen dat hun zakengeheimen niet openbaar worden gemaakt.

*Artikel 32***Toezicht door het Hof van Justitie**

Het Hof van Justitie heeft volledige rechtsmacht in de zin van artikel 229 van het Verdrag ter zake van beroepen tegen beschikkingen van de Commissie waarbij een geldboete of een dwangsom wordt vastgesteld; het kan de opgelegde geldboete of dwangsom intrekken, verlagen of verhogen.

*Artikel 33***Van het toepassingsgebied uitgesloten materies**

Deze verordening is niet van toepassing op overeenkomsten, besluiten van ondernemersverenigingen en onderling afgestemde feitelijke gedragingen, noch op het misbruik maken van een machtspositie in de zin van artikel 82 van het Verdrag op de volgende gebieden:

- a) internationaal zeevervoer van het type „wilde vaart”;
- b) zeevervoer tussen de havens van eenzelfde lidstaat;
- c) luchtvervoer tussen de Gemeenschap en derde landen.

*Artikel 34***Uitvoeringsbepalingen**

De Commissie is bevoegd alle dienstige bepalingen tot uitvoering van deze verordening vast te stellen. Deze bepalingen kunnen onder meer betrekking hebben op:

- a) de invoering van een registratieverplichting voor bepaalde soorten overeenkomsten;
- b) de vorm, de inhoud en de overige bijzonderheden van de overeenkomstig artikel 7 ingediende klachten, alsook de procedure voor de afwijzing van klachten;
- c) de nadere regeling van de mededeling van inlichtingen en de raadpleging, bedoeld in artikel 11;
- d) de nadere regeling van de in artikel 26 bedoelde hoorzittingen.

HOOFDSTUK XI

OVERGANGS- EN SLOTBEPALINGEN

Artikel 35

Overgangsbepalingen

1. De krachtens artikel 2 van Verordening nr. 17 bij de Commissie ingediende verzoeken en de krachtens de artikelen 4 en 5 van Verordening nr. 17 verrichte aanmeldingen, alsook de overeenkomstige, krachtens Verordening (EEG) nr. 1017/68, Verordening (EEG) nr. 4056/86 en Verordening (EEG) nr. 3975/87 gedane verzoeken en aanmeldingen vervallen op het ogenblik waarop de onderhavige verordening van toepassing wordt.

De door de Commissie krachtens voornoemde verordeningen gegeven beschikkingen tot toepassing van artikel 81, lid 3, van het Verdrag zijn slechts geldig tot het ogenblik waarop de onderhavige verordening van toepassing wordt.

2. De overeenkomstig Verordening nr. 17 en overeenkomstig Verordening (EEG) nr. 1017/68, Verordening (EEG) nr. 4056/86 en Verordening (EEG) nr. 3975/87 verrichte procedurehandelingen blijven met het oog op de toepassing van de onderhavige verordening geldig.

Artikel 36

Aanwijzing van de mededingingsautoriteiten van de lidstaten

De lidstaten wijzen de mededingingsautoriteiten aan die bevoegd zijn de artikelen 81 en 82 van het Verdrag toe te passen, en treffen de nodige maatregelen om vóór ... deze instanties de bevoegdheid tot toepassing van voornoemde artikelen toe te kennen.

Artikel 37

Wijziging van Verordening (EEG) nr. 1017/68

Verordening (EEG) nr. 1017/68 wordt als volgt gewijzigd:

1. Artikel 2 wordt geschrapt.
2. In artikel 3, lid 1, wordt „Het verbod van artikel 2” vervangen door „Het verbod van artikel 81, lid 1, van het Verdrag”.

3. De artikelen 5 tot en met 29 worden geschrapt.

4. In artikel 30 worden de leden 2 en 3 geschrapt.

Artikel 38

Wijziging van Verordening (EEG) nr. 2988/74

In Verordening (EEG) nr. 2988/74 wordt het volgende artikel 7 bis ingevoegd:

„Artikel 7 bis

Uitsluiting van het toepassingsgebied

Deze verordening is niet van toepassing op de maatregelen die op grond van Verordening (EG) nr. .../... van de Raad (*) worden getroffen.

(*) PB L ... van ..., blz. ...”.

Artikel 39

Wijziging van Verordening (EEG) nr. 4056/86

Verordening (EEG) nr. 4056/86 wordt als volgt gewijzigd:

1. Artikel 7 wordt als volgt gewijzigd:

a) Lid 1 komt als volgt te luiden:

„1. *Inbreuk op een verplichting*

Indien de betrokkenen inbreuk maken op een verplichting die volgens artikel 5 is verbonden aan de in artikel 3 bedoelde vrijstelling, kan de Commissie, om deze inbreuken te beëindigen en onder de in Verordening (EG) nr. .../... van de Raad (*) gestelde voorwaarden:

— aanbevelingen doen aan de betrokkenen;

— ingeval van niet-nakoming van deze aanbevelingen door de betrokkenen, en afhankelijk van de ernst van de betrokken inbreuk, een beschikking geven waarin hun bepaalde handelingen worden verboden of gelast, dan wel hun de generieke vrijstelling wordt ontnomen.

(*) PB L ... van ..., blz. ...”.

b) Lid 2 wordt als volgt gewijzigd:

i) in punt a) worden de woorden „onder de in Afdeling II gestelde voorwaarden” vervangen door de woorden „onder de in Verordening (EG) nr. .../... vastgestelde voorwaarden”;

ii) in punt c) i), tweede alinea, komt de tweede zin als volgt te luiden:

„Terzelfder tijd kan zij beslissen of zij onder de in artikel 9 van Verordening (EG) nr. .../... vastgestelde voorwaarden door de betrokken ondernemingen gedane toezeggingen aanvaardt, onder meer teneinde voor outsiders toegang tot de markt te verkrijgen”.

2. In artikel 8 wordt lid 1 geschrapt.

3. Artikel 9 wordt als volgt gewijzigd:

a) In lid 1 worden de woorden „het in artikel 15 genoemde Adviescomité” vervangen door de woorden „het in artikel 14 van Verordening (EG) nr. .../... bedoelde Adviescomité”.

b) In lid 2 worden de woorden „het in artikel 15 genoemde Adviescomité” vervangen door de woorden „het in artikel 14 van Verordening (EG) nr. .../... bedoelde Adviescomité”.

4. De artikelen 10 tot en met 25 worden geschrapt.

5. In artikel 26 wordt de zinsnede „tot vorm, inhoud en overige bijzonderheden van de in artikel 10 bedoelde klachten, de in artikel 12 bedoelde verzoeken, en met betrekking tot het horen van belanghebbenden en derden, als bepaald in artikel 23, leden 1 en 2” geschrapt.

Artikel 40

Wijziging van Verordening (EEG) nr. 3975/87

De artikelen 3 tot en met 19 van Verordening (EEG) nr. 3975/87 worden geschrapt.

Artikel 41

Intrekking

Verordening nr. 17, Verordening nr. 141, Verordening 19/65/EEG, Verordening (EEG) nr. 2821/71, Verordening (EEG) nr. 3976/87, Verordening (EEG) nr. 1534/91 en Verordening (EEG) nr. 479/92 worden ingetrokken.

Verwijzingen naar de ingetrokken verordeningen worden gelezen als verwijzingen naar de onderhavige verordening.

Artikel 42

Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking op de twintigste dag volgende op die van haar bekendmaking in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

Zij is van toepassing met ingang van ...

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.